

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel XXV. Hoe de neue vanden Gardiaen vercreghen heest eenen
Chirurgijn veur de ghevanghenen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

de D. Nicolaes Dieck behaluen sijne moeder noch
 Drij eyghene broeders/ twee susters/ ende vele andere
 maghen / die alle te samen schier van t'beginsel sij-
 ner ghevanghenisse neerstelijck hebben ghesolliciteert
 om sijne verlossinghe . Maer als sy naer-der-handt
 verstonden dat hy gheent-sins hem en soude laeten
 verlossen/ t'en ware dat oock t'gheheele gheselschap
 van sijne mede-broeders ontslaghen wierdt / soo
 hebben sy oock veur hen allen beginnen te spreken :
 maer sy en hebben niet met allen op-gedaen : eens-
 deels om dat de Geusen daer teghen waren / die een-
 nen sonderlinghen haet droeghen teghen de Monic-
 ken / eens-deels om dat de sollicitanten onder hen
 niet wel ouer een en quamen / ende datter sommighe
 waren van de principaelste vander stadt die met
 groote neerstigheydt arbeydde om sommige andere
 upt de ghevanghenisse te verlossen/ die hen de saecke
 vande Keligieusen/ als te seer slecht ende versmade-
 lijck / niet en wilden aen-trecken.

CAPITTEL XXV.

Hoe de neue vanden Gardiaen vercreghen heeft
 eenen Chirurgijn veur de ghevanghenen.

HEt is ghebeurt op den seluen daghe als Heer
 Leonardus ontslaghen was/ dat een Catho-
 lijck man ghenoeemt Clemens Calue meester inde
 vrije consten/ die D. Nicolaes Dieck van bloede be-
 stondt / betrouwende opde vriendschap van Mari-
 nus den nieuwen Gouverneur / op't Casteel gheco-
 men is. Den welckē als D. Nicolaes upt den kercker
 deur de traillien ghesien hadde / heeft hem gheroep-
 pen . Clemens hoorende sijn stemme upt den kerck-
 ker / begonst naerder te comen . Maer D. Nicolaes
 hem verbiedende heeft gheleghyt : Staet van verre/
 op dat

op dat ghy oock niet en valt in perijckel soo verre
 wy van yemanden bebonden wierden secretelijck
 t'samen sprekende. Alleenelijck maect doch soo
 vele / ist moghelijck / dat hier een Chirurgijn come
 die ons magh rureren. Hy is ter-stondt ghegaen
 tot den Gouverneur / hem te kennen gheuende de
 begheerte der ghevangene. De welcke seyde: Waer
 toe hebben sy den Chirurgijn van doen: hy heeft
 gheandwoozdt: Nemandt van hen isser ghequictst.
 De Gouverneur vzaeghde: Waer-af is hy gequictst?
 Op-aventuren / seyde de andere / isser een steen van
 bouen uyt d'welksel op yemandts hoofdt gheballen.
 Hier op heeft de Gouverneur eenen grooten lach
 ghegheuen / als wel wetende alle t'ghene datter in-
 den kercker nu was bedzeuen / en noch daghelijck
 bedzeuen wierdt. Maer dat verhoedde sonderlin-
 ghe soo hy als d'andere die van synen bedzgue wa-
 ren / dat al-sulcke quade ende onbehoorzlycke han-
 delinghe der ghevanghenen inden mondt vande
 borghers / namentlijck vande Catholijcken / niet en
 soude comen. Hier-om soo gauen sy ouer al uyt
 onder t'volck / dat alle de ghevanghenen in een schoo-
 ne ramer eerlijcken bewaert wierden / ende van spij-
 se en dzanck wel ghetractert. Welcke mare sy oock
 hebben doen stropen inde by-lyggende steden die
 noch onder hun gheweldt niet en waren / op dat sy
 deur desen schijn van beleekthepdt de hertelijckhepdt
 vande vzendelinghen souden winnen / ende den
 wegh bereyden om hunne goede gratie te verban-
 ghen. Hier was by gheballen teghen-wozdigh die
 bloedt-gierige moorder ghenoeint de Swerte / daer
 ick te veuren af hebbe verhaelt. Dese ghehoort
 hebbende t'ghene dat-men inden naem vande ghe-
 vanghenen versocht / heeft tot den Gouverneur ghe-
 seght: En laet hen doch gheene Chirurgijn hebben /
 maer

maer laet lieuet hunne quetsuren verduylen en ont-
 steken / op dat sy al-soo met een langhsame doodt
 al-te-samen moghen steruen ende qualijck vergaen
 die Monicken ende paepsche af-godisten. Maer de
 Gouverneur die een man was niet t' eene-mael om-
 beleeft / niet achtende het inne-ghueuen van desen
 barbarischen mensche / heeft hen eenen Chirurgijn/
 toe-ghelaten / eenen nochtans die hy selue soude or-
 dineren. Dese was eene Dierck Cortman / maegh-
 schap van den Gardiaen / d'welck de Gouverneur
 niet en wiste. Want hy hadde tot een huys-vrou-
 we ghetrouwt des Gardiaens ionghste suster / een
 feer eer-bare degelijcke vrouw-persoone. Ter wijlen
 dat-men naer den Chirurgijn wachtete / soo dede
 Clemens veur den Gardiaen haelen een witte-
 broodt met eenen pot wijns / om hem daer mede
 wat te vermaecken. Want hem sijn cracht nu by-
 naer t' eene-mael begaf / niet alleen deur het quaedt
 tracteren vande soldaten / maer oock deur den hong-
 herf-noodt. Maer als hy de spijse ende den vranck
 nuttede / soo verclaerde hy dat hy daer niet meer
 smaecks in en hadde dan oft het hout gheweest had-
 de. D'welck waer van dattet quam / is hier bouen
 verhaelt. Ende als de selue sijne neue hem als be-
 droeft wilde vertroosten / ende seyde : W twee broe-
 ders zijn ghetrocken naer den Byel tot den Graue
 van Marca om v te verlossen / d'welck sy wel lich-
 telijck vercrijghen sullen / soo heeft D. Nicolaes met
 vlijtighe ende vromen moede gheandtwooydt al-
 dus : Mijn broeders doen desen arbeydt al te ver-
 geefs / ist dat sy maer en arbeyden veur my alleen.
 Want al-waer't dat sy t quamen te vercrijghen / soo
 en sal ick nemmermeer toe-laten dat ick alleen sal
 verlost worden ende dese mijne broeders in desen
 noodt af-gaen. Maer dat verlekere ick v / al en
 bleue

bleue daer maer een de alder-minste ghevanghen /
 soo sal ick inden kercker / inde pynen / ende inde
 doodt hem gheselschap houden. Ende dit hebbe ick
 hen-lieden vastelijck belouet te doe. Hier op seyde de
 neue: Ist dat ghy de andere niet v cont verlossen /
 seer wel: maer can-men dat niet verruyghen / ick
 seker / waer't mijn stuck / soude lieuer my-seluen ver-
 lossen / dan met hen my inde doodt gheuen. Want
 wat sal't hen doch moghen baten / dat ghy met hen
 steruen sult? Met dus-danighe woordē meynde hy
 P. Nicolaum af te keeren van sijn veur-nemen /
 maer hy en heeft niet op-ghe daen. Al-soo was sijne
 moedt in sijn veur-nemen / iae inde liefde Christi / be-
 vesticht ende vast ghesondeert / dat hy bereedt was
 ende seer verlanghe / naer het exempel van sijnen
 Heere Christus / sijn siele te stellen ende sijn bloedt te
 vergieten veur sijne mede-broeders waer't moghe-
 lijck / oft / waer't niet moghelijck / emmers met sijn-
 ne mede-broeders. Noch hy en heeft hem van dit
 gheselschap in't liden niet laten trecken oft scheyden
 veur eenighe vermaninghe oft wijs-maekinghe van
 sijne vrienden. In welck stantachtigh veur-nemen
 hy veur-waer ghevolght heeft een recht-veerdighe
 iae noodt-sakelijcke redene. Want hy bedachte aen
 d'een sijde sijnen persoon ende officie d'welck hy ons
 der hen-lieden bediende / by-aventuren dat hy hen
 gheen goet exempel gheuende / soude mis-doen: aen
 d'ander sijde de cranckheydt van sommighe sijne
 broeders / de welke veur het onttrecken van de da-
 ghelijckse vermaninghe / daer hy hun mede on-
 der-hiel ende voedde gelijk een moeder haer kindt /
 soude moghen failgeren ende in perijckel comen.
 Al-doen heeft hy doock onder andere ghesproken dit
 merckelijck woordt / betaemende eenen vromen
 Ridder Christi / segghende: O neue / t'en is gheen
 clepne

clerue saecke te steruen deur het Catholijck gelooue. D'welck oock P. Hieronimus sijn Vicarius / een man brandende in't ghelooue / met ghelycke woorden bevestighde .

CAPITTEL XXVI.

Wat proposten de Gardiaen met den Chirurgijn ghehadt heeft .

DAer naer de Chirurgijn inden kercker ghecomen zijnde / ende siende den Gardiaen soo afgrijpselijcken ende leelijcken ghetracteert / en heeft van droefheydt hem niet connen weder-houde van weenen : want het aen-ghesicht deur het branden heel verblupstert / was swert ghewordē / al-soo dat ter gheen ghedaente noch schoonheydt meer in en was : den hals oock op-gheswollen ende t'vel afgheweuen / bebloedt ende blauw / was seer grouwelijck om te sien. Tot wien de Gardiaē al lacchende heeft gheseght : Waer-om weent-dy ? Hy seide : hoe soude ick my connen houden van schreyen daer ick v sie soo onhebbelijcken ghetracteert ? Waer op de Gardiaen sprak : Deur-waer ick achte seer wepnigh al dat ick tot noch toe om mijns gheloofs wille verdraghen hebbe / daer onse Dzere Jesus soo vele verdraghen heeft om onsen't wille / dat het ghene dat wy lijden daer gheens-sins by gheleken en can worden. Daer-om sal ick oock gheerne deur sijne gratie / deur mijn ghelooue in hem / al vele waerder pijnen ende oock de doot verdraghen . Ende al-soo de Chirurgijn ghemepasamelijck met hem sprak / soo vraeghde hy onder andere / hoe dat hy ghemoedt was / ende wat hy peylde als hem den hals met de rozde toe-ghelroyt wierdt. Hy andtwoordde : dat hy in sijn herte ghewaer wierdt een sonderlinghe
b lijd-